

Bespreekvoorstel Kadernota Cultuur

Raadscommissie SBBV 9 april 2019

Versie 3.3

Werkvorm

Op 14 maart hebben wij u tijdens de thema-avond Cultuur geïnformeerd over de kaders die wij voor het cultuurbeleid voor ogen hebben.

Daarnaast hebben wij u inspiratie geboden aan de hand van een landelijk expert op het gebied van Cultuur, Cor Wijn.

Wij hebben u toen de gelegenheid gegeven een eerste reactie te geven op het geen wij presenteerden.

Tijdens de commissievergadering van 9 april zijn er 45 minuten beschikbaar om uw input op hetgeen voorligt via dit voorstel, op te halen.

Wij hebben daarvoor de volgende onderdelen:

1. Terugkoppeling bijeenkomst met het culturele veld op 25 maart 2019
 - u vindt de input uit deze bijeenkomst in dit document terug, zie daarvoor de geel gearceerde stukken. Let wel: deze weergave is nog niet teruggekoppeld aan het culturele veld maar gaat zeker nog plaatsvinden.
2. Ophalen van uw reacties en input kijkend naar dit bespreekvoorstel.
 - Wat spreekt u aan?
 - Wat spreekt u niet?
 - Heeft u aanvullingen of reacties?
3. Debat over de 5 gestelde doelen aan de hand van stellingen.
 - Graag leggen wij u 4 stellingen voor die we per stelling zullen bespreken. De reacties per stelling worden gebruikt bij de uitwerking om te komen tot de Kadernota Cultuur.

Aanleiding

In de vorige collegeperiode is meerdere keren en door verschillende organisaties de wens uitgesproken dat de gemeente cultuurbeleid ontwikkelt:

- In het onderzoeksrapport van bureau LawsonLuiten 'Onderzoek Nederlands Zilvermuseum' uit mei 2018 kwam de noodzaak om te beschikken over gemeentelijk cultuurbeleid, duidelijk naar voren.
- Het culturele veld sprak de wens uit voor een cultuurbeleid

- De gemeenteraad besloot op 10 juli 2018 “om een periode van twee jaar te gebruiken om cultuurbeleid voor de Krimpenerwaard breed te ontwikkelen”.
- Ook in het coalitieakkoord 2019-2022 ‘Met ambitie samen verder!’ staat opgenomen dat het cultuurbeleid geformuleerd moet worden.

Definitie Cultuur

- a. Definitie van cultuur: “Cultuur is het geheel aan gewoonten en (gedrags)regels dat bij een volk hoort. Hieronder vallen onder andere normen en waarden, de voeding, eetgewoonten, kleding, religie, muziek en dans. Cultuur is een veelomvattend begrip.
- b. Wij richten ons op alle vormen van kunst en cultuur, dat wil zeggen Podiumkunsten (theater, dans, muziek), Film, media en letteren, cultureel (immaterieel) erfgoed, beeldende kunst en bouwkunst en amateurkunst en cultuureducatie en festivals en evenementen

Cultuurbeleid

Een cultuurbeleid bestaat in het algemeen uit verschillende onderdelen:

- a. De kaders waarbinnen het cultuurbeleid zich begeeft, vastgelegd in een Kadernota
- b. Een visie die beschrijft waar het gemeentelijk cultuurbeleid zich in de beleidsperiode (meestal 10 jaar) naar toe ontwikkelt, vastgelegd in een Cultuurvisie
- c. De praktische stappen en uitwerkingen staan beschreven voor een periode van 4 jaar, vastgelegd in een Cultuurnota
- d. De bij de Cultuurnota behorende beschrijving en uitwerking in subsidiemogelijkheden en –voorwaarden, gebruik gemeentelijk vastgoed en mogelijkheden om het cultureel ondernemerschap te stimuleren.

Proces voor de zomer: gemeentelijke kaders en cultuurvisie (lange termijn 10 jaar)

Bij de jonge gemeente Krimpenerwaard bestaat er nog geen voorbeeld van een cultuurvisie of een cultuurnota; het is daarom raadzaam bij het ontwikkelen van deze stappen ‘best practices’ bij andere vergelijkbare gemeenten mede in ogenschouw te nemen.

Het college heeft besloten om de ontwikkeling van het cultuurbeleid stapsgewijs ter hand te nemen. De raad is hierover via een Raadsinformatiebrief d.d. 12 maart 2019 op de hoogte gebracht. De eerste stap in dit proces is het realiseren van de Kadernota Cultuur. De Kadernota wordt in de raadsvergadering van 9 juli ter besluitvorming aangeboden.

Het ontwikkelen van kaders voor cultuurbeleid

In het algemeen kan gezegd worden dat de kaders de voornaamste randvoorwaarden geven, waarbinnen het toekomstige cultuurbeleid zich zal afspelen.

Deze randvoorwaarden beschrijven o.a. ontwikkelingen op diverse aan de cultuursector gerelateerde domeinen als:

- Onderwijs
- Sociale Domein
- Jeugd- en Jongerenwerk
- Economie
- Streek- en structuurvisie
- Vastgoed- en accommodatiebeleid, (maatschappelijk vastgoed) etc.
- Monumentenzorg/erfgoed
- Demografische ontwikkelingen
- Etc.

Daarnaast geeft de cultuursector (lokaal maar ook nationaal) een aantal kaders mee:

- Nationale ontwikkelingen op culturele deelgebieden bijvoorbeeld de ontwikkelingen op gebied van cultuureducatie of bibliotheken;
- De mate waarin professionele organisaties in het gebied zijn gevestigd;
- De mate waarin culturele organisaties geconcentreerd zijn in een regio/in de kernen waardoor samenwerkingsmogelijkheden sterk worden bepaald;
- De relatieve onbekendheid van het publiek en van de lokale cultuursector zelf, met de omvang van het aanbod in de regio;
- De aanwezigheid, aard en omvang van maatschappelijk vastgoed
- Etc.

De hieronder beschreven kaders zijn als volgt verzameld:

- Een aantal kaders is opgehaald uit gemeentelijke documenten, waaronder het collegeprogramma voor de huidige collegeperiode, het coalitieakkoord, etc. In het einde van dit document treft u de gehanteerde bronnen aan;
- Deze eerste opzet is op 14 maart jl. tijdens de thema-avond Cultuur aan de Gemeenteraad gepresenteerd. De opmerkingen van de verschillende raadsfracties zijn bij het verder ontwikkelen van de kaders meegenomen;
- Op 11 maart jl. is er een workshop geweest met ambtenaren van verschillende beleidsterreinen. Ook de input van deze brainstormsessie is meegenomen in de ontwikkeling van de kaders.

- Op 25 maart jl. is tijdens een interactieve sessie met een grote vertegenwoordiging vanuit het culturele veld, waardevolle informatie opgehaald. Hierin is o.a. gevraagd op welke wijze het culturele veld kan inhaken op de vier voorgestelde kaders. Het is goed om te constateren dat het culturele veld goede aansluiting ziet bij de geschetste gemeentelijke kaders en dat ze daar uitgebreide aanvullingen op hebben gegeven.

Resultaat Cultuurnota

- Eind 2019 een meerjarige integrale cultuurnota die beleidskaders en inspiratie geeft om deze doelen te bereiken en keuzes te maken.
- Een proces waar de gemeenteraad, inwoners, instellingen en belanghebbenden worden gestimuleerd bij te dragen aan de gestelde doelen. Het beleid komt participatief tot stand en richt zich op het creëren van draagvlak.
- Een advies over de gemeentelijke bijdrage aan (samenhangende) culturele activiteiten en voorzieningen.

Wij benoemen de volgende **doelen** die wij met het te ontwikkelen cultuurbeleid willen bereiken:

A. De culturele vorming en participatie van iedereen en vooral van de jeugd.

- Belang en de noodzaak van cultuureducatie en met name de cultuureducatie op scholen;
- Visie op een verankering van cultuureducatie in het curriculum van scholen (o.a. een doorlopende leerlijn);
- Nut en de noodzaak om door middel van culturele activiteiten de ontwikkeling van het individu te stimuleren;
- Verbeteren van de zichtbaarheid van het cultuur educatieve aanbod voor scholen, cursisten, en docenten/kunstenaars;
- Inventariseren van te onderscheiden doelgroepen in de Krimpenerwaard;
- Nut en de noodzaak om samenwerking tussen verschillende bevolkingsgroepen door middel van cultuur te stimuleren;
- Hoe kunnen jongeren meedenken en doen met het oog op culturele vorming; hoe bereik je ze?
- Welke mogelijke rol kan cultuur spelen in de sociale integratie van nieuwkomers;;
- Geef een visie op de huidige organisatiestructuur van de cultuureducatie in de Krimpenerwaard. Geef waar nodig aanzetten tot verbetering van mogelijke knelpunten – de knelpunten kunnen dan vervolgens in de Cultuurnota worden uitgewerkt.

Stelling 1: Jongeren in de Krimpenerwaard komen te weinig in aanraking met kunst en cultuur.

B. De gemeenschappelijke culturele identiteit in kaart brengen met behoud van de vitaliteit van de kernen.

Niet door overal hetzelfde te doen, maar door aan te sluiten op de culturele achtergronden en verscheidenheid die de kern uniek en bijzonder maken. Goede culturele voorzieningen creëren gedeelde verhalen, verrijken de woonomgeving en ontwikkelen creatieve kracht.

- Inventariseer de bestaande situatie van het culturele aanbod en gebruik deze inventarisatie als nulmeting/uitgangspunt voor het te ontwikkelen cultuurbeleid;
- Met als uitgangspunt het gebied van de Krimpenerwaard met ver uit elkaar liggende kernen, geef een visie op de mogelijkheden om met behulp van culturele activiteiten deze kernen met elkaar te verbinden;
 - Hoe kan cultuur bijdragen aan het stimuleren en leefbaar houden van de omgeving en daarmee aan het versterken van de identiteit van de kernen?
- Geef de visie op de kansen die culturele gebouwen (waaronder Erfgoed) bieden om samenwerking/ontmoetingen tussen en van culturele doelgroepen/gebruikers te bevorderen;
- Benoem de visie op de noodzaak de identiteit van de kernen centraal te stellen, met daarnaast de noodzaak tot het beschrijven van de geschiedenis en identiteit van de Krimpenerwaard. Hierbij hoort o.a. het verzamelen en vertellen van dorps- en volksverhalen;
- Geef aan hoe de zichtbaarheid van het culturele aanbod voor de inwoners, toeristen, als voor de culturele sector verbeterd kan worden.

Stelling 2: De Krimpenerwaard bezit een eigen culturele identiteit en is meer dan een optelsom van de culturele activiteiten van alle kernen.

C. Het stimuleren en verbinden van verschillende culturele initiatieven in de gemeente.

Als het huidige culturele (verenigings)leven zich weet te verbreden naar andere, nu nog minder actief betrokken inwoners, zal deze vernieuwing een belangrijke basis leggen voor een versterking van de gemeenschapszin en een rol spelen bij de promotie rond wonen, werken en recreëren.

- Beschrijf in de cultuurvisie de gebruikelijke deelsectoren, en de voornaamste ontwikkelingen van deze deelsectoren (voorbeeld: het behoud, beheer en afstoten van cultureel erfgoed? ;

- Geef in de cultuurvisie aan waar mogelijk samenwerking tussen de cultuursector en andere maatschappelijke sectoren mogelijk is, bijvoorbeeld zorg, welzijn, toerisme, economie, etc.;
- Wat is de visie op de rol van cultuur in het aantrekken van toerisme en de promotie van de Krimpenerwaard?
- Onderzoek de mogelijkheid tot meer samenwerking met de mogelijkheid om verschillende disciplines bij elkaar te plaatsen in dezelfde gebouwen;
- Onderzoek de mogelijkheden van samenwerken met andere gemeenten.

Stelling 3: Culturele initiatieven die door minimaal twee organisaties worden vorm gegeven hebben een streepje voor.

D. Het versterken van cultureel ondernemerschap.

Daarvoor nodigt het nieuwe cultuurbeleid organisaties en initiatieven uit te verbinden en te verleiden tot samenwerking en ondernemerschap.

- Stimuleren van het cultureel ondernemerschap van culturele organisaties;
- Wat is de visie op het bevorderen van het onderling overleg tussen de culturele organisaties;
- Geef in de visie aan hoe de onderlinge samenwerking in de culturele sector kan worden gestimuleerd (bijvoorbeeld door het inzetten van een cultuurcoach);
- Geef in de visie aan hoe de onderlinge informatie-uitwisseling tussen de culturele organisaties onderling en tussen de cultuursector en de andere maatschappelijke sectoren kan worden bevorderd;
- Geef in de visie aan hoe het verdienend vermogen van de culturele organisaties kan worden bevorderd en hoe zich dit verhoudt tot het ontvangen van subsidies.

Stelling 4: Cultureel ondernemerschap is noodzakelijk om culturele activiteiten en initiatieven te behouden en te ontwikkelen.

E. Het verduidelijken van de rol van de gemeente.

Vanuit de ontwikkeling naar regio- en netwerkgemeente in de regio is het belangrijk te beseffen dat we als gemeente weliswaar een belangrijke speler zijn in het veld, maar geen monopolie (willen of kunnen) hebben. We kiezen er daarom voor nauw samen te werken met inwoners en met de (culturele) participanten. In de uiteindelijke cultuurnota komen wij tot een eenduidig beleid ten aanzien van de

werkverhouding, huisvesting (maatschappelijk vastgoed) en het vastleggen en bewaken van de gemaakte (financiële) afspraken tussen de gemeente en het culturele veld. Indien nodig te herijken.

- Geef een visie op de wijze waarop de gemeente het culturele beleid ontwikkelt (bijvoorbeeld: de gemeente ontwikkel het cultuurbeleid op een interactieve wijze, samen met het culturele veld, inwoners en andere instellingen)
- Geef een visie op de gemeentelijke rol/rollen die de gemeente kan spelen in de cultuursector;
- Geef weer met welk doel subsidiemogelijkheden geboden worden;
- Benoem hoe de gemeente omgaat met de vrijwilligers die belangrijke dragers zijn van de culturele sector;
- Ontwikkel een visie hoe om te gaan met behoud, beheer en afstoten van cultureel erfgoed;
- Geef een visie op de wijze waarop de gemeente maatschappelijk vastgoed kan inzetten ter ondersteuning van de cultuursector.

Financieel kader

Vooralsnog gaan wij uit van het huidige financiële budget.

Resultaat voor de zomer

De volgende stap is de voorgestelde kaders aan de hand van de opgehaalde input, uit te werken. Hierna kan de Kadernota Cultuur in juli door het college kan worden voorgelegd aan de raad. Voor de goede orde melden we dat de resultaten van de marktconsultaties die plaatsvinden gedurende de periode mei -september mogelijk nieuwe inzichten bieden die relevant zijn ten opzichte van de eerder geformuleerde kaders en cultuurvisie.

Proces na de zomer: opstellen van de cultuurnota (looptijd van 4 jaar)

Mei - september

- Het houden van marktconsultaties met o.a. inwoners, maatschappelijke instellingen, cultuurliefhebbers, culturele veld.
- Veldwerk en analyses (bijv.: benchmarks (Atlas gemeenten, CBS). Provinciaal beleid en het invullen van het VNG - Ringenmodel, etc.)

Resultaat najaar 2019: Als vervolg op de ontwikkelde cultuurvisie, wordt deze visie vertaald in praktische uitwerkingen, de cultuurnota. Het betreft uitwerkingen van de gekozen programmalijnen naar concrete ambities, doelstellingen en uitvoeringsprogramma. Eventuele uitwerkingen in (bijvoorbeeld waar nodig herijking van) subsidiebeleid en accommodatiebeleid kunnen plaatsvinden na het vaststellen van de cultuurnota.

Geraadpleegde bronnen tot nu toe

- Coalitieakkoord 2019-2022 'Met ambitie samen verder!'
- Collegeprogramma februari 2019
- Huidige subsidieregelingen 2019
- Kwadrantenmodel Van der Steen
- Overzicht culturele organisaties en verenigingen
- Erfgoednota 2017-2022 (bevat architectuur en erfgoed)
- Sportnota 2017-2021
- Programmaplan gebiedspromotie
- Beleidsplan Sociaal Domein Krimpenerwaard 2015 – 2018
- Kernenbeleid Koers en Kader
- Panorama Krimpenerwaard
- Onderzoeksrapport LawsonLuiten d.d. Mei 2018
- Programma Iedereen kan meedoen

In wording

- Notitie dorpshuizen
- Inventarisatie gemeentelijk kunstbezit
- Inventarisatie maatschappelijk vastgoed
- Omgevingsvisie en omgevingsplan